

Megjelent az Európai Bizottság [„Fit for 55” javaslatcsomagja](#), amely olyan jogalkotási eszközöket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik az európai klímarendeletben megfogalmazott célkitűzések elérését az EU **klíma- energia- közlekedés- és adóügyi jogszabályok felülvizsgálatával** illetve **új javaslatokkal**. A von der Leyen elnök által vezetett Európai Bizottság zászlóshajó programja az ún. Európai Zöld Megállapodás, amely keretében a kitűzött cél, hogy az EU átálljon egy klímasemleges, erőforrás-hatékony, tiszta és körforgásos gazdasági modellre, társadalmilag igazságos és inkluzív módon.

Az uniós klímapolitikai jogszabályok felülvizsgálatát emellett az is indokolja, hogy az EU politikai döntést hozott a klímaambíció növelésére, azaz drasztikusan csökkenteni akarja a károsanyag kibocsátást: **2030-ra legalább 55%-kal kell az üvegházhatású-gázok kibocsátását csökkenteni 1990-hez képest, és 2050-re az EU-nak el kell érni a klímasemlegességet**. Ez azt jelenti, hogy a teljes gazdaság szén-dioxid kibocsátását minimálisra kell lecsökkenteni, az elkerülhetetlen szén-dioxid kibocsátást pedig vagy a természetnek (erdők, legelők, vizes élőhelyek) vagy technológiai megoldásokon keresztül kell elnyelni.

A 12 jogszabályjavaslatból álló óriáscsomagban foglalt intézkedések az élet minden területét érintik; szigorítanak mind az ipar, mind az egyéb szektorok kibocsátásának szabályozását, növelnék a megújuló energia arányát az energiamixben, szigorúbb elvárásokat fogalmaznak meg az épületek energiahatékonyságának javítására vonatkozóan, fokozatosan kivezetnék a belső égésű motorokat az európai piacról és a szennyezés exportálásának elkerülésére karbonvámot vezetnének be.

A javaslatok tárgyalását a szlovén elnökség azonnal megkezdi a Tanács különböző formációiban, a jogszabályokról való megállapodásra azonban - tekintettel a szerteágazó érdekekre és a számos vitatott elemre – várhatóan éveket kell várni.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk a csomag fő elemeit.

Európai Kibocsátáskereskedelmi Rendszer felülvizsgálata

A 2005 óta működő uniós karbonpiac szabályainak jelentős szigorítására tett javaslatot a Bizottság.

Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei EU-n belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv felülvizsgálatával az Európai Bizottság az uniós karbonpiacon jelenlévő, a szén-dioxid kibocsátás lefedésére szolgáló szén-dioxid kvóták (kibocsátási egységek) jelentős mértékű csökkentésére tesz javaslatot. Ezt a csökkentett mennyiséget kell majd szétosztani az ipari szereplők és a tagállamok között. A csökkenő ingyenes kiosztás következtében az uniós ipari létesítményeknek, cégeknek kevesebb kibocsátási egység jut, így több szén-dioxid kvótát kell vásárolniuk a piacon.

A Bizottság javaslatának hatására a szűkülő uniós karbonpiac miatt a szén-dioxid árának növekedése várható, melynek következtében az ipari vállalatoknak egyre drágább lesz a szén-dioxid kibocsátás. A zöld beruházások, a tiszta technológiák irányába való elmozdulás megoldást jelenthet ezeknek a vállalatoknak. A közúti szállítással és az épületekkel összefüggésben felmerült kibocsátások hatékonyabb csökkentése érdekében egy külön kibocsátáskereskedelmi rendszert hoznának létre a közúti szállítás és az épületek céljaira történő üzemanyag-, illetve tüzelőanyag-elosztáshoz.

A kibocsátáskereskedelmi rendszerén kívül eső tagállami kibocsátások

A közös kötelezettségvállalási rendelet megerősített kibocsátáscsökkentési célokat határoz meg valamennyi tagállam számára az épületekre, a közúti és belföldi tengeri szállításra, a mezőgazdaságra, a hulladékgazdálkodásra és a kis ipari ágazatokra vonatkozóan.

A Bizottság javaslata alapján uniós szinten 40%-os, tagállamokra lebontott szén-dioxid kibocsátáscsökkentést kell teljesíteni 2030-ra a fenti ágazatokban a tagállamok saját intézkedései, szakpolitikái által. Az egyes tagállamok eltérő kiindulási pontjait és kapacitásait figyelembe véve ezek a célértékek az egy főre jutó GDP-n alapulnak, a költséghatékonyság érdekében végzett kiigazításokkal.

Ez a szabályozás szorosan kapcsolódik az Európai Unió más területeken érvényes szabályozásaihoz (körforgásos gazdaság, hulladékok kezelése, épületfelújítási előírások, megújuló energia elterjesztése, biomassza fenntarthatósági kritériumok, gépjárművek szén-dioxid kibocsátáscsökkentése, agrárpolitika).

Személygépjárművek és kishaszongépjárművek szén-dioxid kibocsátása

A gépjárművek (személyautók, kishaszongépjárművek/kisteherautók) szén-dioxid kibocsátási határértékeit a Bizottság jelentősen szigorítja, ösztönözve az elektromos gépjárművek elterjedését.

Az új személygépkocsikra és az új kishaszongépjárművekre vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírások meghatározásáról szóló 2019/631 rendelet felülvizsgálatára vonatkozó javaslat szerint 2030-tól az új személygépjárműveknek 55 százalékkal kevesebb (a jelenlegi 37,5% helyett), az új kishaszongépjárműveknek pedig 50 százalékkal kevesebb szén-dioxidot szabad kibocsátaniuk (a jelenlegi 31% helyett), míg 2035-től már egyáltalán nem bocsáthatnak ki szén-dioxidot.

Gyakorlatilag 2035-től már csak nulla kibocsátású gépjárművet lehetne az uniós piacon forgalomba hozni, tehát a Bizottság elképzelései szerint a belső égésű motorral működő új személygépjárműveket, kishaszongépjárműveket ki kell vezetni az uniós piacról e dátumig.

Az elektromobilitás szélesebb körű elterjedéséhez szükség van az elektromos töltőállomások hálózatának bővítésére. Annak garantálása érdekében, hogy a járművezetők Európa-szerte megbízható hálózatban tudják feltölteni járműveiket, az [alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló felülvizsgált rendelet](#) elő kívánja írni a tagállamok számára, hogy a kibocsátásmentes gépkocsik értékesítésével összhangban bővítsék a töltőkapacitásukat, valamint elektromos és hidrogén-töltőállomásokat telepítsenek a főbb autópályákon, egymástól meghatározott távolságokra.

A földhasználatról, az erdészetről és a mezőgazdaságról szóló rendelet

Az erdők és a földhasználati ágazat szén-dioxid kibocsátásának és elnyelésének elszámolása szerves részét képezi az uniós klímapolitikának.

A Bizottság a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó szabályozásáról szóló 2018/841 rendelet felülvizsgálatában a szabályozás jelentős átalakítására tett javaslatot. Egyrészt az európai erdőknek 2030-ra sokkal több szén-dioxidot kell megkötniük, elnyelniük, megfordítva a jelenleg tapasztalható trendet. A javaslat átfogó uniós célt határoz meg a szén-dioxid természetes elnyelők révén történő eltávolítására vonatkozóan, amely 2030-ig 310 millió tonna szén-dioxid-kibocsátásnak felel meg. A nemzeti célértékek megkövetelik a tagállamoktól,

hogy e cél elérése érdekében helyezzenek hangsúlyt szénelnyelők megőrzésére és növelésére. Másrészt az erdők, szántóföldek, mezők, vizes élőhelyek szén-dioxid megkötését, kibocsátását, valamint a mezőgazdasági termelés (állattenyésztés, műtrágya felhasználás) kibocsátásait egy önálló pillérben kívánja szabályozni.

A Bizottság javaslata szerint az önálló mezőgazdasági-erdészeti pillérben klímasemlegességet kell elérni 2035-re.

Szociális Klíma Alap

Az Európai Bizottság az ambiciózus uniós klímapolitika végrehajtásából eredő pénzügyi terhek kompenzálására egy új alapot javasol a sérülékeny állampolgárok, mikro-vállalkozások támogatására.

A 2025-2032 időszakra létrehozandó Szociális Klíma Alap célja, hogy kezelje azoknak a sérülékeny állampolgároknak, mikro-vállalkozásoknak a helyzetét, akiknek a közlekedési és energia költsége magasabb lesz, amiatt hogy a közúti közlekedésre és az épületek kibocsátásaira új kibocsátáskereskedelmi rendszert vezetnek be. Az alap segíteni fogja, hogy az állampolgárok hozzáférjenek a nulla és alacsony kibocsátású mobilitáshoz, közlekedési megoldásokhoz, beleértve a tömegközlekedést. Az alapból támogatni lehet majd lakóépületek energiahatékonysági felújítását is.

Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus **(Carbon Border Adjustment Mechanism- CBAM)**

A Bizottság javaslatot tett egy új uniós mechanizmus bevezetésére, amely alatt az EU-ba importált bizonyos ágazatok termékeinek szén-dioxid tartalma után az importőröknek díjat kell fizetniük, annak érdekében, hogy az európai ambiciózus éghajlat-szakpolitikai fellépés biztosan ne vezessen „kibocsátáshelyezéshez”.

Ez fogja szavatolni, hogy az európai kibocsátáscsökkentés hozzájáruljon a globális kibocsátás csökkentéséhez ahelyett, hogy Európán kívülre helyezné át a fokozott szén-dioxid-termeléssel járó gyártást. Az új CBAM mechanizmus a cement-, villamosenergia-, műtrágya-, vas-, acél- és alumínium-ágazat termékeire vonatkozik, amely egy három éves átmeneti időszakkal 2023-ban indulna a tervek szerint. A mechanizmus bevezetésével párhuzamosan az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer alatt az ezekben működő cégeknek adott ingyenes szén-dioxid kvótákat 10 év alatt fokozatosan kivezetik.

Javaslatok az energia szektorban: megújuló energia és energiahatékonysági irányelv

A [megújulóenergia-irányelv](#) megnövelt célt tűz ki, miszerint 2030-ra energiánk 40%-át megújuló energiaforrásokból kell előállítanunk. A teljes energiafelhasználás és a kibocsátások csökkentése érdekében az [energiahatékonysági irányelv](#) ambiciózusabb kötelező éves célt határoz meg az energiafogyasztás csökkentésére uniós szinten.

Tekintettel arra, hogy a kibocsátások 75 %-a köthető energia szektorhoz, az energetikai szektor átalakítása kulcsfontosságú a 2030-as 55 %-os kibocsátáscsökkentési cél teljesítéséhez. Erre két megoldást javasol az Európai Bizottság. Az **energiahatékonyság megerősítése** érdekében **9%-os energia megtakarítást** irányoz elő 2030-ra a 2020-as referencia forgatókönyvhöz képest. Emellett 40%-ra növelné a megújuló energia arányát a végső energia felhasználásban 2030-ra és a már meglévő célok növelésére tesz javaslatot a fűtés, távfűtés, közlekedés terén. Új megújuló energia célokat vezetne be az épület és az ipari szektorban is. A hatályos megújuló energia irányelv módosításának célja a megújuló energia növelése, a megújuló alapú villamosítás és megújuló alapú üzemanyagok, különösen a zöld hidrogén ösztönzése. A bioenergia alkalmazására vonatkozó fenntarthatósági kritériumok megerősítését is javasolják, összhangban az erdészeti és biodiverzitási stratégiával.

Az energiahatékonysági irányelv az energiacégekre vonatkozó éves energia megtakarítási kötelezettséget 1,5 %-ra emelné, továbbá nagyobb cégeknél kötelezővé tenné energia audit, illetve energia menedzsment rendszerek alkalmazását. Az állami szektornak példamutató szerepe van, ezért a közsférára is hasonló éves megtakarítási kötelezettség bevezetését javasolják, 3 %-os éves középület felújítási kötelezettséget írnának elő, illetve szorgalmazzák az energiahatékonyság figyelembe vételét a közbeszerzések során is.

Javaslatok a közlekedési szektort érintően: „ReFuel aviation” – Fenntartható üzemanyagok a légiközlekedési szektorban; „FuelEU” – Több és tisztább tengeri üzemanyag

A javaslatok célja általánosságban az egyenlő versenyfeltételek biztosítása az uniós légiközlekedési és tengeri közlekedési piacon a fenntartható üzemanyagok széleskörű elterjedése és használata által, annak érdekében, hogy jelentősen csökkenjen az érintett szektorokból származó károsanyag-kibocsátás szintje. Fontos megemlíteni, hogy a Bizottság elképzelései szerint az EU kibocsátáskereskedelmi rendszere kiegészülne a tengeri szállítási ágazattal is.

Feliratkozás a hírlevélre!

Kapcsolat:

Fáskerti Zita, ipari kapcsolatokért felelős diplomata
hirlevel.beu@mfa.gov.hu

Magyarország Európa Unió melletti Állandó Képvislete
1040, Brüsszel, Rue de Trèves 92-98

Kövessen minket Twitteren is!